

Илази сваке недеље
на читавом табаку.

Претплата, огласи и до-
писи шаљу се уредништ-
ву „Глас Народа“ у Н. Сад.

Г Л А С Н А Р О Д А .

Цена је листу:
на годину 3 фор.
на осам месеци . . . 2 „
на четир месеца . . . 1 „
за Србију годишње 4 „

ЛИСТ ЗА НАРОДНЕ СТВАРИ, ПРИВРЕДУ, ПОУКУ И ЗАБАВУ.

ЗА ОГЛАСЕ ПЛАЋА СЕ 5 НОВЧ. ОД СВАКЕ ВРСТЕ И 30 НОВЧ. ЗА ЖИГ СВАКИ ПУТ. ЦЕНЕ СУ ЗНАТНО НИЖЕ ЗА ОНЕ
ОГЛАСЕ, КОЈИ ШТО ЧЕШЋЕ ИЛИ У ШТО ВЕЋЕМ ОБИМУ ИЗЛАЗЕ У ОВОМ ЛИСТУ.

ГОВОР ПРИ ПРОИЗВЕДЕЊУ СВОМ ЗА ПРОТУ СТ. БЕЧЕЈСКОГ.

Образац буди вернима словом живо-
том, љубављу, духом, вером, и то творе-
ћи снастићеш и себе и оне који те послушају.
(Тим. 1 п. IV. гл 12. 16)

Овака и овима слична упућивања и поуке даје
Ап. Павле епископу Тимотији настављајући га, како
да руководи подручно му стадо; тако учи он све-
штенике олтара божијег да раде у винограду гос-
подњем.

Образац буди вернима речију и животом, љу-
бављу и духом, вером и чистотом! Колко се дуж-
ности захтева од свештеника, који жели свесно и
савесно да одговори свом високом позиву! Колико
се савршенства, самопрегоревања и пожртвовања
изискује од онога, који треба да буде „всја всјем,
да всја преобријашчет!“ — свима све, да све задо-
бије за се.

Свако је звање скопчано са великим дужностима,
са великим тешкоћама и обвезама. На сваком чи-
новнику лежи велика одговорност, а највећа на
старешинама, да колика је велика дужност и од-
говорност свештеникова, који треба у свему да буде
најугледнији, да служи у свему: и у говору и у
делу за пример? коме је поверена црква, поверен
народ! народ — да га свештеник прати у овоме
бурноме и метежном животу, где се непрестано
суклобљавају и бистре разни појмови и схваћања,
мисли и назови; да настирским оком следи за сва-
ким чланом поверенога му народа од колевке па
до тамна гроба и да га води правим путем — пу-
тем правде и истине путем вечнога спасења; — а
црква, да ју чува, да сачува њено јединство и њен
прави значај у развићу културно-просветноме њен
благодетни уплив и савладљиву силу и снагу, ко-
јом је наша вера православна кроз толике векове
чувала и чува и данас наш народ од силних ис-
кушења и од примесе туђинске, да чува цркву
нашу од поплаве грубога материјализма, који пре-
ти не само њеноме опстанку, него и распаду дру-
штвених одношаја.

Велика, превелика је дужност свештеникова;
велика је његова одговорност и пред богом и пред
људма.

Зато и немогу да будем равнодушан данас у
овоме часу, где ми је поверено служење у овоме
светоме храму и настирска дужност у овој свесној
православној општини, а свештеничко старешин-
ство како над њом, тако и над целим округом овога
протопрезвитерата. Јер кад се сетим човечије слабе
природе, кад помислим да смо сви ми људи слаби,
грешни и мање, више поводљиви; — а кад поми-
слим на превелику задаћу, које се примам данас и
на одговорност о поверенима ми душама; — кад се
сетим да свештеник треба у свему да буде образац
да претходи вернима и говором и животом, и љу-
бављу и духом, и вером и чистотом наравственом; —
да ваља да буде и учитељ и утешитељ, и савет-
ник и друг и господар и слуга; да треба да се од-
ликује сваким врлинама, да просветли његова све-
тлост пред људима да виде његова добра дела; да
треба да утврђује међу верне: мир, љубав, слогу,
узајамно поверење честитост и ваљаност, — а да
истребљује мане и погрешке, зле наваде штетљиве
обичаје, и заблуде, да треба да буде достојан ра-
деник, а не најмљеник — у винограду господњем;
— и кад завирило мало дубље у нашу будућност
и ту опазим како нашу православну цркву и наш
добри народ чекају све теже и теже околности, а
тима јоште већма и свештенство, које је никло из
народа и сродило се са црквом духовном свезом, и
кад озбиљно расудим о свему томе, — онда ме до
дна душе потреса нека света страва при првом
свом овом кораку на трновни овај, а клизави пут,
где се од слаба човека иште толико савршенства,
толике душевне и наравствене узвишености и од-
говорности и не могу да се избиљно не замислим
над првим својим кораком, којим сам ступио на поље
огромне задаће, и којим ми ваља корачати и даље
без престанка, без повратка, ако желим да дости-
гнем ону од ап. Павла означену мету: да спасем
себе и оне који ме послушају.

Но сила Свевишњег који управља судбинама људцима, биће мој најјачи наслон, моје уздање, мој пристан.

Тврда и жива жеља моја, да послужим искрено и својски цркви својој и своје народу као прави служитељ св. олтара, као строитељ светих тајни, као проповедник живе бижије речи и истина еванђелских, и озбиљна моја намера да на основу закона црквених и установа, одговарајућих тима законима и потребама данашњег времена, и утемељењу вере православне и просвете у нашем народу, — биће ми руковође на новом пољу мога делања. — Љубав и поверење повереног ми народа и свештенства биће ми стални помагачи при извршавању претешке моје задаће; устостручиће моју слабачку снагу, да неклонем под теретом озбиљнога тога свога рада! —

Теби, високопреосвештени архипастору, — који си се потрудио и дошао данас у ову нашу средину, међу свој народ, међу своје верне, да их надгледаш као брижни старешина желећи тешке свезе с нама, — а та се може постићи само узајамним поверењем, искреним предусретањем, обавешћивањем и обменом мисли и назора; — дошао да се изближе упознаш с нама, с нашим стањем и положајем, с нашимима нуждама и потребама; — да нас поучиш архипастирском твојом речију, и да нам помогнеш у свему као пастир, који бди над душама нашим; — који си данас и црквеним чином потврдио једнодушни избор мој за протопрезвитера — за првог свештеника — ове општине, овога Ст. бечејског протопрезвитерског округа, — нека је од мене у име свију нас топла хвала! Благодарим ти на архипастирском твом савету и поуку, у ком си ми разложио моје будуће дужности и значај мога будућег рада, старају се и трудију се да и ја и поверен ми народ пођемо свагда путем правде и истине, поштивајући установе, које су донешене у корист благостања наше цркве и напретка нашег народа. — Препоручујем се са својима вернима твоме архипастирском старању, потпори и подржавању. Бићу готов да се у свако доба одазовем твоме архипастирском гласу, кад ме зовне на делање, на које смо, као чланови православне цркве и верни синови свога народа, позвани да радимо за спас наше цркве и нашег народа.

Браћо моја свештеници, садругови моји и сурадници, — којима сам данас чином и званично постављен за окружног старешину свештеничког, — ево вам пружам братску руку, да се ухватим с вама у коло будућег нашег заједничког рада. Ви сте се, који мање који више, годинама већ трудили у свештеничком звању и зацело вам је добро познат пре-

красни, али и претежни позив свештеников: свајем бити да свај преобрјашчет.“ — Примите у вашу средину и мене — и ако млађег годинама и чином службовања, али можда доста стара искуством и схваћањем правога значаја и определења свештениковог у цркви, у народу. — Ви сте са народом овога протопрезвитерата, поклонили ми то ванредно поверење, да сте ме као најмлађег свештеника у целој нашој Јерархији изабрали за свога старешину. И ја, можда и по човечијој слабости, ласкам себи, да вас на то неје побудило ништа друго, до-ли права брига и старање о добру поверене вам цркве и народа; — јербо сте се уздали, и с' пуним правом очекујете и сад, да ћете у мени наћи старешину, који ће вам претходити — не нерадом, сјајом, господством и властољубљем, — него неуморним радом, живом проникнутом љубављу и поштовањем према високоме своје позиву. — Дај боже не превариле се у свом наду и у мом будућем раду! Ево ме вама на сусрет са слабачким својим силама, али јаког поуздањем у онога, који је свију нас уздање, снага и моћ. — Радо и весело саслушају ваше добре савете. Поклонићу се у свако доба здравом разлогу и нећу се стидети да се учим чему бољем, јер живот је наш жива велика школа, у којој се учимо догод живимо, а из кога полазимо опет зато тек као почетници — будите ми на руци у свему, што се клони на срећу и на добро наше цркве и нашега народа; а нештедите ме са опоменама, ако би — што не дао бог! — пао у искушење да сврнем са правога пута! — Не будимо само свештеници од заната и најмљеници него прави служитељи и радници у винограду господњем! Много је, здраво је много рада на нашем врло запуштеном, а и необделаном још пољу, — и особито у данашњем, тако рећи, прелазном добу. Близу је жетва, — а жетеца је мало! — Сложимо се, здружимо се на заједнички рад; — јер човеков посебни рад има наслона и будућности само у удружењу; — а у слози је спас! — Пођимо напред! будимо прави искрени пријатељи своје цркве и свога народа, прави народни просветитељи, будимо у свему вернима образац и примери речију и животом, и љубављу и духом, и вером и чистотом!

Обраћам се и вама благочестиви хришћани и сви верни мога протопрезвитерата, којих је искрена и непритворна љубав и неограничено к' мени поверење, слога и заједничка воља довела ме амо на ово место. — Хвала вам искрено на превеликој вашој љубави и на поклоњеном ми поверењу, које ме је јако тронуло, јако дирнуло. Надам се и уздам се, да ћете ви, који имадете у мени вере и поуздања познавајући ме само са чувења издаље, стећи у мени

још више поуздања кад ме упознате изближе са мога понашања и рада у новоме овоме мом звању. — Ево ме ступих данас с' вама у вашу заједницу, да се заједнички бринемо и старамо о свему, што ће бити добро и корисно по нашу цркву, по наш народ. Будите ми искрени и откривени! Дођите ми као оцу као брату као искреном пријатељу и савесном саветнику у свима вашима потребама свагда и у свако доба. — Врата су моја ваздан отворена свакоме, који тражи помоћи и утехе, тражи збора и договора о добру и о напретку своје и општем. — А незатварајте ни ви своја врата, своја срца испред мене, који сам рад да посветим сав свој одјакосњи рад добру и благу цркве и вашем, и желим да слабим својим силама допринесем што веће користи општим интересима свога народа.

Мили добри стари мој оче, обраћам се и теби у овом свечаном тренутку, на прагу свога новог делања, благодарим ти небројено пута за сваку твоју муку, за сваки твој труд око мога узгајања, васпитавања и изражавања! Твојом очевом потпором дигао си ме на ноге да сам могао доћи амо на ово место. Твојим благословом делао сам до сада. Благослови ме и на даљи, на нови мој рад.

Дуг мој теби превелик је и небих га био кадар вратити теби и да живим стотинама година. Но ја ћу се старати, да радом својим за опште благо целог нашега народа одужим, бар у некле овај превелики дуг, који дугујем теби као своје родитељу! — А ти мила сенко моје никад незаборављене добре мајке, која ме као чувајући геније непрестано пратиш на свакоме моме кораку, — остани увек уза ме, и буди са мном при сваком мом даљем подuzeћу! — И знам да тада нећу лако поклизнути!

Боже свети, свевидећи свезнајући, свемогући! Ти видиш, ти знаш најбоље расположеј моје душе, мога срца! Ти ме можеш подржати да животом — делима својима засведочим оно, што сам данас обећао пред тобом, пред црквом — пред народом! — у тебе се уздам! Ти си мој над, моја заштита, моја утеха, моја крепост и снага! Дај ми моћи, дај ми снаге, да будем достојан светог твога олтара, да могу достојно испунити твоје захтевање и моје обећање: да спасем себе и оне, који ме послушају!

У Ст. Бечеју 8. (20.) септ.

Милан Костић,
прота Ст. бечејски.

М У Ж И Ж Е Н А.

X.

Поред разлика по занимању и васпитању важне су разлике између мужа и жене по народности и вери. Те разлике захваћају дубље у народан живот, а толико их је исто као и оних првашњих. Срећа је само што их је у правој језгри народа, у ратарима и тежацима, мање.

Ви сте ваљда видели кад се двоје њих из разних крајева узме. Сремац доведе младу из Бачке, а бачке девојке са свим су друкчије, него Сремице. Она је Српкиња, она је православна Српкиња, она је из ратарске куће као и момак, али је она из Бачке, па је према томе са свим другаче научила, но што је у кући мужевљевој. У главном, у крупнијим стварима је њена кућа исто што и мужевлева, али у навикама и другим ситним обичајима има разлике, па тек за коју годину, да се она на то све навикла, и изједначила са другом женском чељади по кући. Донде је једнако сметње, а често и кавге по породици и кући а све са тога, што је она обвекла другим обичајима. Њој се потсмевају по кући, ако друкче што зачне, но што је по обичају; њу непуштају напред, ма она боља и напреднија била; муж јој је у невољи са две стране, а из ње се кат кад измете оно, што у нас зову: „крвометница.“ То је са свим наравно и томе се не да избећи.

Просто безаклоно срце држи се најчвршће онога у чему се затекло, и тешко ономе ко у ту светињу дирне. Ја сам видео у Србији, где се моме широком ободу на шеширу смеју, а кад сам запитао што ће у женских по глави и по прсима толико цванцика и дуката да већ полегну, одговорише ми зачуђено: „Јо па за то је млада!“ као да се то разуме и де је то боље да пече сунце у теме и да сви огурава од терета него да понесу лак, широк шешир. Још глупљи обичај, још мање навике, па су у простог народа тако — укорењене освећене, да би опасно било, махом их рушити, па другим новим, необичним замењивати. Из тих маленкости истиче и љубав и мржња, из тога се развијају разлике карактера по крајевима.

Али и образованији свет хоће да чврсто држи оно, на што се навикао. И трговац и мајстор Сремац има својих особина, које су посве различне од оних у Србији, Херцеговини, Црној Гори и т. д. И он би осетио, да узме девојку ма иста занимања и иста васпитања, али из других крајева. Увек је ту неке натеге, неке празнине и незадовољства. Из маленкости се онда изроди велико, па готово квар. С тога ћете ретко видети, да је на пример Сремац задовољан и срећан са Србијанком,

а Херцеговка опет са којим Србином из друга, даљна краја.

Замислите сада још коју важнију ствар. Замислите сада каку разлику, што још дубље засеца у породички живот, него овако ситни, незнатни обичаји. Сетите се народности и свега, што уз њу иде, па вере и свих оних освећених обичаја, што их се честито срце никада не одриче. Језик и вера, то је управо васцео дужеван живот проста, необразована човека, па дирни у то двоје, дирнуо си га у живац. Образованом човеку је то много мање, али не верујем, да је игде тако јака духа, да срцу заповеди, да то двоје са свим прегори. Највећи људи, највећи духови нагињу свим срцем оном гласу, што их је у колевци успављивао, сећају се онога бога, што су му име као деца муцали.

Вере су дакако све једнаке, већ по томе, што су вере, не осведочења и истине. Да су истине, не би их било више, јер о једној ствари може само једна истина постојати. Исто су дакле по нарави својој, а разноликост њихова истиче изјустанова њихових. Поред установа црве и вере иду опет разнолики обичаји и навике, па се човек с њима роди и одгоји, те му после пређу у крв и нарав његову. Од тога се после тешко отрести, ма се уверење како променуло. Увек ће у њему остати клице онога првога семена, па баш где се буде на њу јаче нагло, онде ће се јаче одупирати. Од туда и долази, да се своји у туђини већма своје и боље држе свога него што би међу својима. Наравно да временом и то мора малаксати.

По овоме су дакле и вере некака врста урођених и пригојених обичаја, те се не дају лако сломити. Да су уверења и навори, би се људи пре сложили, јер кад тад морало би се доћи бар близу истине, а истини се сваки наметан мора поклонити. Што је код ових обичаја још важније то је светиња њихова, у коју не ће ни сам човек да дарне, а камо ли да пусти да други у њу дира.

Виделисмо како је сложити мужа и жену из разних крајева и са разним обичајима и навикама. Узмите сада разлику у тим важним и светим обичајима, узмите разлику у вери. Сложите н. пр. православна мужа с римокатоличком женом. Да нису јаке нарави, да обоје радо попуштају, па ће ретко бити среће и слоге између њих двога. Ма како се чували, ма како једно другоме у томе угађали, опет ће бити тренутака, где ће увидети, е се њих двоје разликују, е нису једно. Он ће за њезину љубав и заборавити који свој светац и обичај, она ће њега ради што и против своје воље и навике учинити, али је то силом и никада од срца. А још где није тако? Како је мужу кад на велики светац

из црве и богомоље кући дође, а код њега се кошуље перу? како је младој нашој девојци, кад се уда у католичку кућу те и не зна да јој је бадњи — дан, богојављење и т. д.? Не осети ли онда она, да је самохрана, да су сви други у кући своји а она туђа?

Па све се то још некако поднаша, само кад није деце из такога споја. Где је и тога, ту је још горих неприлика. Ту је свађе за закон дечји, а где је у напред одређено, онде опет није права васпитања, није целине у васпитању. Ако су једне вере, виде од оца или матере, да има и друга начина веровања, који се разликује од онога, на који се они упућују. Невино детенце не уме да си протумачи, за што и мајка њихова незна молитве њихове, што се и она не крсти као и они, па ће увек остати у сумњи. Разликује ли се вера међу самом децом, онда је свађе и ревнења, па то може — далеко да иде. Хоће каткад да омрзне брата и сестру, оца и кћер. А сами родитељи? Њима се чисто чини е им нису права, рођена деца, ако нису оно исто што и они. Хоће ли се католичка мајка радовати сину, кад јој буде приповедао да је у цркви читао апостол? Неће ли православан отац уздахнути, кад му рођена крв пође на кризмање. И најразборитијега текнуће ма најмање, а онај у гога није срце јаче, хоће се и покајати.

Прелаз из једне вере у другу не вреди много, бар за првих времена. После је наравно да ће време учинити своје као и код других обичаја и навика, али би то било и без прелаза. Оно се само свету на очи одриче човек онога у чему се нашао, можда баш против своје воље али за хасну, а у срцу ће остати увек тај, или ће тек временом и околностима наћи се у другоме. Прелаз је управо доказ слабости и несталности човечје, и ја бих увек рађе правдао онога, који се чврсто држи дедовске вере и навика него онога, који по хатару мења опаалију.

Дакако да ја овим не ћу да речем да је баш увек невоље, ако се узму двоје разне вере. Има где то баш ништа не смета срећи кућевној и породичкој. Људи који мање осећају а више мисле, држе те разлике за ништа или бар за слабе, а да би могле порушити склад у два, иначе једнака и сложена карактера. Ја истина не мислим тако, али ни то, да вера треба да нас дели све ако је све друго сложно и прилично. Главна су друга својства и особине, оне утичу сваки дан на живот, по њима се ваља равнати и од њих ће зависити све друго, а вера се истиче само каткада, и то као обичај, што га време може изгладити. Ово особито вреди за образоване људи, који ће знати оценити вредност тих разних разлика. Мање је ако се жена шаком

крсти а у другом свачем ваља и одговара, него ако уме умесити и нажитити божићни колач, а не уме васпитати и напутити децу своју. Али и у најбољем случају увек је то нека па и ма намања разлика и неприлика, те с тога је и споменух, да се то не узима баш тако на лако.

Најгоре је, кад удовац и удовица са више одраслих деце узима себи друга из туђа закона, а жена је ту још опаснија него муж. Па кад још роде и другу децу, а свако од њих има и своје. Ту је таке разлике међу децом а и међуродитељском бригом и негом, да је са свим немогуће одржати у породици онај склад и хармонију, што је нуждан за срећу и напредак кућевни. Муж ће се морати или вазда са женом зарад своје деце и свога закона трети, или ће ради кућевна мира слећи раменима, па напустити децу своју и обичаје своје. Деца су онда изгубљена, јер је за њих горе, него да са свим немају мајке. Она им је гора од туђина, па ако их пре времена не растера, она ће их мучити док време не дође, да их како буд

протури. Ако их донде није преломила, сада ће их јамачно на њену руку преломити, те тако ће са вером у те деце нестати и свега онога, што им је од оца и праве мајке остало. Са вером угушиће се и народност, (а то је особито код нас, јер ми то двоје још не умемо да делимо) па од красне српчади постаће временом најјачи противници наши

Баш и с тога, што ми веру од народности не умемо да делимо, и што је често у нас више вера него народност, важне су за нас те разлике. Нама су ближе и најнесродније народности, него наша браћа по језику, повесница и обичајима, само ако се једнако крсте и једну цреву држе. Са тих назора је пропало много народа нашега, и много је јада у повесници нашој са тога беспућа. Сетимо се само како су се наши великаши женили из Грчке, и шта је зала настало са таке женидбе. Ко не зна „проклету Јерину“ и борбе с бугарским народом. Е али Грци и Бугари су једне вере с нама, па су нам ближи од других много сроднијих племена и народности.

ЗАБЛУДЕ И ПРАЗНОВЕРИЦЕ У НАШИМ ПОСЛОВИЦАМА.

Од Ђорђа Мандровића, пароха пештанског.

(Наставак.)

Курјак длаку мења, ал ћуд никад.

Да курјак ћуд не мења то стоји; но да многи људи хоће ћуд да промену, о томе нека нас увере следећи примери.

Амазис, краљ мисирски, пре но што је на престол ступио, био је прави бекрија и чинио је свакојака иступлења; он је шта више толико пута у крађи ухваћен бивао. Но у пркос том развратном животу постао је касније одвећ ваљан владалац и пријатељ свога народа и Мисир је за време његове владе као редко кад напредовао и цветао.

Хенрик V, краљ немески, био је у младости својој покварен као и Амазис. Његова дружина састојала се из самих бекрија и ниткова и он је с њима излазио на путове и нападао је путнике. И кад је судија Виљем Гаскоали једног његовог љубимца због злочина осудио, Хенрик се дотле заборавао, да је истог судију јавно у судници по образу ударио. Но како се Хенрик променуо, кад је после смрти свог оца на престол ступио! Он је дао дозвати своје некадање другове и саопштио им је, да је вољан да бољим правцем удари и уједно их је позвао, да се на њега угледају; у противном случају да му се ни један у његовом двору не појави. И он је одиста остале дане свог живота провео, као што разумном и поштеном човеку приличи.

И неки Грк Полемон више је година само тако

развратно живео. Но предавања грчког мудраца Ксенократа о умерености, која је Полемон једног дана слушао, учинише у њему такав преврат, да се од тог дана са свим преобразио и тако умерно живео, да је другима за узор могао служити.

Ко не зна, какав је био Апостол Павле пре свог обраћења? „Дишући претњом и смрћу на ученике Господње“ (Дел. Ап. 9,1) он их је „гонио до саме смрти, вежући и предајући у тамницу и људе и жене“ (Дел. Ап. 22,4.) Добро је какле Григорије Назианзин назвао Павла „курјаком“ (ликсис) који је Хришћане раздирао. Но тај курјак уједанпут промену своју ћуд и постаде најревностнији проповедник Христове науке и највећи бранилац гоњених Хришћана.

Горња пословица не стоји дакле увек и ми видимо, да и курјаци могу ћуд променути, да се и покварени људи могу поправити. Само ваља да се и ми за њихов бољак збиљски постарамо, да их равно нашем Спаситељу око себе љубазно пригупљамо, и обавешћујемо, а не да их од себе, као што обично бива, одбијемо и из њи све жешће и тврдоглавије грешнике правимо.

Овде ће бити место да се упознамо с оним маторим курјаком, који је хтео да се поправи, но евога су чобани својим непаметним поступањем до крајности довели и из њега највећег злотвора себи на-

правили. Његову повесницу овако је немачки научењак Лесинг описао :

Један курјак оматори и науми, да се с чобанима помири. Он се крене на пут и дође једном чобанину, ког је стадо близу његове пећине лежало.

„Чобанине, рече он, ти мене крвожедним лоповом зовеш а ја тај у самој ствари нисам. Да боме да морам твоје стадо да нападам кад ме глад мори, јер глад је мучна. Но чувај ти мене од глади, насити ме само и ти ћеш са мном одвећ задовољан бити. Јер ја сам у истини најмирнија и најпитомија животиња, само кад сам сит.“

„Кад си сит“? „То може бити“ продужи чобанин. „Али кад си ти сит“? Ти и тврдица никад се не наситисте. Иди с Богом.“

Одбијен тако дође курјак другом чобану.

„Ти знаш, чобанине, почне курјак, да ја могу да ти по неку овцу преко године удавим. Него дај ти мени сваке године по шест оваца па ћу се ја задовољити и ти ћеш моћи без бриге спавати, па ни псе не мораш више држати.“

„Шест оваца“? рече чобанин. Та то је читаво стадо“!

„Но баш кад си ти, а оно ћу се и с петоро задовољити.“

„Ти шалу збијаш; пет оваца! Та ја преко целе године ни Богу не приносим више на жртву.“

„Па ни четир? запита курјак даље; а чобанин махаше поругљиво главом.

„Три? — ево“?

Ама баш ни једну“ рече најпосле чобанин: јер то би одвише лудо било, кад би ја оном непријатељу харач плаћао, од ког се мојом пажњом могу сачувати“

Но света тројица помажу, помисли курјак и дође трећем чобанину

„Мени је одвише жао, примети курјак, што сте ви чобани мене за најсвирепију и најбездушнију животињу извикали. Ево да вам докажем, како сте према мени неправедни. Дај ти мени сваке године по једну овцу, па твоје стадо може слободно без икакве бриге пасти по оној шуми, у којој му само од мене опасност грози. Једна овца, каква маленкост! могу ли великодушнији и некористољубивији бити? Ти се смејеш чобанине? А за што се смејеш?“

„Та ни за што. Но богати комшија! колко има теби година? запита чобанин.

„А шта се тебе моје године тичу. Макако ја матор био, опет сам толико јак, да ти најмилије јагањце могу давати.“

„Не срди се стари комшија. Жао ми је што си с твојим предлогом у неколко година басно дошао. Твоји ишчупани зуби издају те. Ти играш улогу

некористољубивог само за то, да би се лакше и с мање опасности хранити могао.“

Курјак се разљути, но опет се уздржи и отиде и четвртом чобанину. Овом је баш најбоље псето црело и ту околност употреби курјак на своју корист.

„Чобанине“! рече курјак, ја сам се с мојом браћом у шуми тако завадио, да се никад немислим с њима помирити. Ти знаш, колко мораш од њи да стрепиш. Него знаш шта је, узми ти мене на место оног псета, што ти је црело, па ја ти добар стојим, да ти они ни једну овцу ни попреко неће погледати.“

Ти их дакле желиш од твоје браће у шуми чувати“? настави чобанин.

„Јесте“!

„Баш да ваља! Но кад те ја у мој чопор примим, кажи ми богати: коће онда моје сироте овце од тебе чувати? Лопова у кућу узети да нас чува од лопова ван куће, то држимо ми људи —

„Престани, престани“ рече курјак, ти већ почињеш да ми придикујеш. С богом“!

„Ај! Старости пртено оружје“! загука курјак. Но кад не можемо како хоћемо, а ми ћемо како можемо.

И тако дође петом чобанину.

„Познајеш ли ти чобанине мене“? запита курјак.

„Бар теби равне познајем,“ одговори чобанин.

„Мени равне? О томе здраво сумњам. Ја сам бар тако особити курјак, да и твоје и свију чобана пријатељство у пуној мери заслужујем.“

„Па како си ти тако особит“?

„Не би ти ја могао живу овцу удавити и изести, па да би ме баш и саме главе стало. Ја ти само мртве једем. Није ли то лепо? Па допусти ми, да кад икад код твог чопора дођем и упитам се: да ли ти је која овца угинула!“

„Не троши бадава речи“, прихвати чобанин. „Ти не би смео никакве овце јести па ни мртве кад би хтео, да ти ја пријатељ будем. Ко једанпут мртве овце једе, тога лако научи глад, да болесне овце за мртве, а мртве за болесне држи. Не рачунај дакле на моје пријатељство и одлази.“

„Е сад већ морам и оно, што ми је најмилије, жртвовати, само да до цели дођем.“ помисли курјак и дође шестом чобанину.

„Чобанине! како ти се допада ова моја кожа,“ запита курјак.

„Твоја кожа? Дај да видим! Но баш је лепа; мора бити, да те ванке нису често давиле.“

„Чуј ме дакле чобанине! Ја сам ти већ оматорио и не могу дуго мој занат терати! него храни ти мене још ово неколко дана, а ја ћу теби моју кожу оставити.“

„Гледај ти њега!“ рече чобанин и он би хтео као што старе тврдице раде. Но нећеш бога ми тако! твоја би кожа мене најпосле седам пута више стала него што вреди. Но ако збиља мислиш да ми је поклониш, а ти ми је одма сала дај.“ И у том се маши батине а курјак шумателе.

„О ви немилостиви људи!“ рекне сад курјак и дође у највећу јарост. Ја ћу дакле као њихов не-

пријатељ да умрем пре но што ме глад умори! јер они неће боље.“

И он полети у куће чобанске и раздираше им децу, док га чобани једва с великом муком не утукосе.

Онда рече најмудрији од њих: „Ни смо паметно радили што смо старог лопова до крајности довели и сва средства одузели му, да се, ако и басно и изнуђено, поправи.“

(Наставиће се.)

Д И С Т А К.

ШТА БИВА ПО СВЕТУ.

Црногорски кнез Никица стиже 28. септембра о. г. у Букурешт. Он долази на војничке маневре романске, на којима ће 35.000 војске романске бити. На те маневре долазе и многи официри из Грчке и Србије.

Кнез Милан врло је лепо примљен био од краља талијанска, ишао је с њим и у лов. 12. септембра стигао је у Беч и одавде се враћа у Београд. У Србији ће се састати народна скупштина на Дмитров дан. Ту ће бити речи о путу кнежевом. Пита ће се министри шта је донео тај пут земљи, јер пут у Цариград, само је осрамотио и кнеза и Србију.

По новинама се пише, да је син кнеза Карађорђевића Петар погађао се са Турцима, да му израде, да он постане кнез у Србији па ће он пустити Турке натраг у градове српске. Кнежев син Петар правда се да то није истина и каже да је то влада у Србији измислила а и сама незна зашто.

У Цариграду живели су у неким крајевима Хришћани заједно са Турцима. Сада су из тих крајева сви хришћани од власти турске истерани, што, веле, немогу да се слажу са Турцима. Криво је јакше што је вода мутна. У опште опажа се да у читавој царевини почињу Турци већма беснити на Хришћане. У Врчкој у Босни, де има конзул аустријски пуцали су турци на проту брчанског по нису га погодили. Надају се нечем па су кивни.

И у Чеха породила се жестока борба између омладине и остарине. Први се тамо називају Младо-Чеси а други Старо Чеси. Код нас је омладина у већини а тамо су јачи Старо-Чеси. До скоро сви су заједно држали, што се тиче тога, како се има владати према Немцима бечким, који имају државне уздице у рукама. Сви су били за то да са садашњом владом бечком не треба се у разговор упуштати, да не треба ићи ни на сабор у Беч ни на чешки сабор у Праг, него нека Бечлије и њихове присталице Немци у Чешкој раде што хоће Чеси се на то неосврћу а кад дође згодно време они ће све то једним махом порушити. Чеси су се дакле повукли били па из прикрајка гледали шта Немци ради, али ево богме не једна него више година а за Чехе недолази згода. За то Младо Чеси рекоше: да ми идемо на сабор, па тамо да се уватимо с Немцима у коштак шта што израдим. И одоше њих седморица у сабор чешки. Но превариће се јако. Них је само шака људи а Немаца толико. Што год почну, ако неиде Немцима, у рачун, неће дочети и онда пераде за себе него за Немце. За сад се види само то да су слогу покварили и ништа више.

По Београду разнео се глас, да се бечка и пештанска влада договора, да се нарочито за подунавске кнежевне забрани извоз шалитре сумпора и оружја. Као узрок томе мисли се да је разглашено пријатељство српско румунско и црногорско и турско оружјање. Ово, веле, једне београдске новине, подсећа на годину 1862.

РАЗЛИЧНОСТИ.

— У Бечкереку беше скоро негде избор градоначелника. Том приликом дошло је између заступника варошки и поджупана до жестога сукоба тако да је поджупан морао скупштину распустити и једва је утекао. Сукоб се излегао отуд што поджупан, који има право и дужан је предложити тројицу за градоначелника предложио је само једног и то Маџара Кулфаја, а Србина Перу Јовановића је изоставио.

— Лазар Бољанац из Новог-Села, који је због избора посланика Полита допао суда, осуђен је и од највишег суда на две године робије, но истражни затвор има се у то урачунаати.

— Даљцима Белобрђанима и Боровчанима одузела је патријаршија неке земље и дала неком Леблу под закуп. С тога је ишла депутација једна из поменутих места, коју је предводио посланик Ђурђевић патријарху и молила да помогне људма. Патријарх је обећао помоћи.

— Арендатору земље патријархове у Белом брду изгореле су две камаре жита, у којима беше 14 стотина крста. Жито је, веле се било све прокисло, а осигурано је од ватре. Арендатор је чивут Лебл из Сивца, што је код Радаје био. Тако се то ради!

— У Србији има преко 40 манастира. Сваки манастир има своја добра и нека села за парохије. Порезе неплаћају и опет, јелва излазе на крај. Све настојатељи развукосе као и код нас. Сада се ради и тамо на том, да се економска управа манастирска одузме калуђерима.

— Цар кад је био сада у Прагу поклонио је чешком позоришту 3000 фор. а маџарском позоришту у Колошвару поклонио је и ове године 15000 фор.

— Из Вршца пишу, да је Вршачка општина у великој кубури за новац и да ни код кога кредита нема, а опет општинари расипају благо и предлажу да се купе за градоначелника коњи и хинтови и даду му слуге лаке, а позива се жупан да дође у Вршац да живи, како би варош још стан и друго којешта набављати му морала.

— Протосинђел у двору Вршачком закључен је за архимандрита у Војловици, а ђакон у двору Карловачком произведен је приликом владичења Живковићевог за протођакона, архиђакон пак сутра дан за сингела.

— У Араду били су ових дана војнички маневри, Цар је био на тим маневрима. Дочекан је свечано од Арађана. Приповедају, да су маневри изгледали као праве битке, да се после привидна боја налазило на пољанама оружја, одела и прегажени људи као у правом рату, а осим тога погођен је један капетан еуглом у врат и лежи сада на самрти. Маневар је на то одмах прекинут и војска затворена у касарне. Маневри су рат од шале, али овом дође главе тај шалан рат.

— На главној овогдишњој скупштини Матичиној изабран је поново Брановачки за председника а млади сенатор Миша Димитријевић за подпредседника.

— (Како Немци маме Словенце у своје коло.) У месту Камнику у Словенској говорио је парох, Немац, да људи подигну женску немачку школу:

„Видите, досад су ваше ћери училе само словенски, и за то што нису знале немачки морале су се удавати само за занатлије и друге људе нижега реда. Али кад науче немачки оне ће се удавати у боље куће него што су у Камнику, биће их у Љубљани и т. д.“ Та је беседа пала на плодану земљу, и поглавице су се склониле да претворе школе у немачке и кад се девојке науче немачки — онда ће са свију страна похитати све сами барони, грофови, милионари по невесте у Камник, те ће требати мало сокак раширити да имају куд проћи!

(Ужасно убијство). У Кронштату живљаше поштено породица неког Матије чизмара док је овај занат свој радио. Но он сирема ослепи и варош му даваше као солдату 6 новчића на дан. У кући овлада прека голотиња и сиротиња. Матија имађаше једног сина, који беше калфа трговачки у једном дућану у Кронштату. Овај да би грдној невољи својих доскочио падне у горе зло и поче од свога господара красти ствари и давати их чивуту у залогу за новце, чивут осети да те ствари немогу калфине бити и крађа се ухвати. За ту крађу знала је мати сестра и два брата калфина. Кад су дакле позвани тога ради пред полицију, то их се тако косне срца, да оду сви иза вароши и старији брат чизмарски калфа убије матер, своју сестру од 18 свога брата од 14 година и самог себе. Слепи отац ништа није знао за крађу ни за то да његово друштво полиција тражи. Како му је дакле било кад је чуо тај несрећан глас. И калфа трговачки, који је затворен покушавао је у затвору да се убије.

— Данас је 18 септ. прошао кнез Милан на лађи „Драва“ дунавом у Београд.

(Како се покварио свет у Србији) Трипко Кречковић беше покућар и кочијаш проте ужичког а сада од како се оженио девојком са миразом постао је и он некакав дућанџија. Једног вечера седио је у кафани Е. Петковића за једним асталом с Василијем Јованчевићем абациом, па у међусобном разговору упита га овај — Василије — врло тихо: брат Трипко, обемо л' заједно у Београд за еспап ићи? У тај ма Трипку нешто дође те ухвати човека за руку и са њиме се онако изненада пољуби. Па пошто се пољуби, Трипко повика великим гласом, Браћо! виђесте ли ви да се ја пољуби с Василијем? Ја са њиме ону двокатну кућу пазарих; па ти онда повиче дај механиџија да се пије и тако се на ту целу сву ноћ пило.

Кад је Василије јадни и бедни видио, шта би од њега и његове куће веселе, поче говорити кроз плач умуклим гласом: виђесте ли браћо шта поштени газда Трипко од мене уради! Може л' то бити, да ми на правди бога, ни крив ни дужан отме на непоштени начин моје добро без сабље и пушке а зашто за ништа?!

Ово дело дође на суд и овај пресуди да Трипко плати све прошкове; а да Василију кућа остане као што и јесте његова.

Тако се ова ствар сврши, која је не малу грају по Ужички начинила.

К Њ И Ж Е В Н О С Т.

— Мита Пешковић учитељ у Земуну позива на претплату на књигу: „Рад у првом разреду главне основне школе.“ Књига ће изнети 10 таб. кошта 40 н. Новици се ша-

љујур. Nachname. Заиста радовати се треба да се и код нас почињу књиге те врсте писати. Мита Пешковић је учитељ који има и лепу праксу и доста теоретична знања у својој струци. Учители, и све школе српске имале оне књижице или не ваља да ову књигу узму. Таке су књиге и најнужније за школску књижицу. Де има у књижици књига нека ова умножи број, де нема нека буде прва. Прво јој место и припада.

— Словенско — немачки речник, који је написао А. Јанежић а поправио и умножио Ј. Клајнмајер изашао је из штампе друштва светог Мохора у Љубљани и кошта 2 ф. 20 н. Овај речник ваља да набаве сви учењаци српски нарочито они, који теже за заједницом свију словенских народа. Са тим речником Србин за кратко време може научити Словенски језик а да је то нужно сведочи то што су Словенци од Србаља у многим напреднији нарочито у књижевности економској, па би се од њих дало што научити. Ето сад баш издаје друштво св. Мохора у Љубљани књигу: „Умни кметовалец“ (Паметан газда), коју је написао најбољи економ међу Словенцима, и која ће у свескама за три године излазити па се помоћу поменутог речника даде из ове књиге и језик научити и многа корисна наука прибавити.

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

(Седмични извештај Ст. Георгијевића. у Пешти 14. 26 септ. 1874). Време што може бити лепо. Сви пољски радови свршују се најлепше. Довози у рани јаки

Кукурузу, који је на више места већ обран, пада цена, јер берба боља испада него што се мислило.

Банатски кукуруз за Мај, Јуни почео је са 3. 75—77½ а свршује са 3. 62—64.

Мађарски кукуруз по 1000 Цолленти за месеце Новембар до Маја плаћан је за Пешту 3. 50—3—55. ц. ц.

Шеница за трговину пала је у 15 до 30 новч. 90 фунти 5. 70—85, 85 фунти 4—80—85.

Шеница за потрошак за септ. и октобар 4—70—75 за пролеће 5. —15—17½ ц. ц. за Пешту.

Узанц (за потрошак) јечам непролази 2. 60—65 по 72 Бечке фунте.

За саму зоб распитује се живо. Бачка за септ. окт. за Ђур 2—15—16 за пролеће 2. 38—40 а за јуни 2—55 за 50 фунти бечких.

Шеница бледа и нечиста тешко се продаје и то 30—40 н. јеттиније.

Раж иде слабо 3—40—60 за 80 бечких фуната.

Јечам за рану свињама 2. 30—65 средњи 2. 55—80; најбољи 2.—90—3. 10 за 72 бечке фунте.

Кукуруз влашки 4. 33—35; банатски 4. 37½—42½ ц. ц.

Маст американска 48ф.—48. 50. Пештајска 54—55 с буретом Бечка цента. Сланина амер. леђа 42—43 беч. цен.

Шљиве босанске за окт. нов. 19.—50—19.75 српске 18—18. 25 у џакови бечка цен.

О Г Л А С.

ЗАЈАМ на ораће земље и куће које кирију носе, може свако у Аустро Угарској и Ердељу по 6½ % добити уз одплату 7½ % на 32 године и то од 3000 ф. до једног милиона — изузимајући за сад развојачену границу. Заједнички (солидарни) зајам неодобрава се.

На плаћена писма одма се одговара.

У Ст. Томашу. 1— ОПШТИ ПРОМЕТНИ ЗАВОД.

Власник „ЗАДРУГА ЗА СРПСКУ НАРОДНУ ШТАМПАРИЈУ“. — УРЕДНИК: Панта Поповић.